

BIURO DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH UJ

ul. Retoryka 1/210, II piętro
31-108 Kraków

tel.: 12 424 29 50
fax: 12 424 29 52

e-mail: bon@uj.edu.pl

www.bon.uj.edu.pl

Wsparcie edukacyjne studentów
z niepełnosprawnością wzrokową

WSPARCIE EDUKACYJNE STUDENTÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZROKOWĄ

Grupę osób z niepełnosprawnością wzrokową stanowią osoby niewidome i osoby słabowidzące. Różnią się one między sobą możliwościami korzystania z takich funkcji wzrokowych jak: ostrość widzenia, pole widzenia, wrażliwość na światło i kontrast, widzeniem barw oraz percepcją ruchu i kształtu. W poszukiwaniu skutecznych metod wsparcia najważniejsza jest ocena posiadanych możliwości uczenia się oraz uczestniczenia w zajęciach tej grupy studentów z uwzględnieniem nowoczesnych technologii wspierających ich proces edukacji.

WYSTĘPUJĄCE TRUDNOŚCI:

W procesie studiowania najwięcej trudności osobom z niepełnosprawnością wzrokową sprawiają:

- Konieczność bazowania na materiałach wizualnych:
 - ▶ Podczas zajęć: prezentacje, zapisy na tablicy, instrukcje
 - ▶ Podczas nauki z podręczników i innych materiałów drukowanych, szczególnie zawierających treści przedstawione w formie graficznej
 - ▶ W trakcie rozwiązywania zadań
- Czasochłonność w przygotowaniu adaptacji materiałów dydaktycznych do formy elektronicznej lub brajlowskiej, w niektórych przypadkach brak możliwości samodzielnej adaptacji (np. ilustracji, wykresów, schematów);
- Uczestniczenie w zajęciach wymagających wykonywania precyzyjnych czynności manualnych;
- Zdawanie egzaminów i kolokwium w formie pisemnej.

STRATEGIE WSPARCIA EDUKACYJNEGO

Wprowadzenie podczas realizowanych zajęć poniższych zasad dobranych indywidualnie do potrzeb danej osoby wpłynie na poprawę jakości kształcenia studentów niewidomych i słabowidzących.

Aby wyrównać szanse osób z niepełnosprawnością wzrokową w dostępie do edukacji powinno się:

W ramach organizacji zajęć:

- Wyrazić zgodę na rejestrację zajęć na dyktafon (Pomocne może być tu oświadczenie studenta, że nagrania będą mu służyły wyłącznie do celów dydaktycznych);
- Pozwolić na korzystanie z dodatkowego sprzętu: laptopa, lupy, powiększalnika, notatnika brajlowskiego;
- Treści wykładów/ćwiczeń przekazywać w formie elektronicznej w formacie tekstowym lub html, których odczytanie nie stanowi kłopotu przy wykorzystaniu programów udźwiękowiających odpowiednio wcześniej przed zajęciami, tak by student miał możliwość zapoznania się z nimi;
- Opisywać w trakcie wykładu czy prezentacji te elementy, do których w danej sytuacji odnosi się osoba mówiąca, zawsze odczytywać lub omawiać wyświetlany tekst;
- Precyzyjnie słownie opisywać wizualną rzeczywistość (informacje zawarte na diagramach, wykresach, slajdach, w tabelach, itp.), używając konkretnych słów tak, by pobudzić wyobraźnię studenta;
- Zapisując informacje na tablicy, jednocześnie je wypowiadać;

- Udostępnić studentom słabowidzącym czytelne materiały dydaktyczne w powiększonej czcionce (rozmiar należy uzgodnić ze studentem);
- Zapewnić dobre oświetlenie sal i miejsca pracy studenta słabowidzącego;
- Przygotować studentom odpowiednio wcześniej spis lektur i zagadnień do egzaminu/zaliczenia (osoba z niepełnosprawnością wzrokową potrzebuje więcej czasu na adaptację materiału i przeczytanie go);
- W miarę możliwości zapewnić korzystne warunki akustyczne w sali, w której odbywają się zajęcia;
- Informować z wyprzedzeniem (najlepiej drogą elektroniczną) o zmianie miejsca odbywania się zajęć lub ich terminu, by umożliwić swobodne dotarcie na zajęcia osobom nieznającym nowej lokalizacji.

Adaptacje zaliczeń i egzaminów:

W trakcie egzaminów i kolokwium powinno się uwzględniać możliwość zdawania ich w formie zaadaptowanej. Powinna być ona ustalona odpowiednio wcześniej przed egzaminem/kolokwium we współpracy z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych i może polegać m.in. na:

- zdawaniu egzaminów pisemnych przy pomocy komputera z oprogramowaniem do syntezy mowy lub powiększania tekstu, linijki brajlowskiej;
- zdawaniu przy pomocy arkusza egzaminacyjnego wydrukowanego w powiększonej czcionce lub brajlu;
- zamianie egzaminów pisemnych na ustne;
- wydłużeniu czasu trwania egzaminu;
- korzystaniu z pomocy asystenta.

Konieczne jest, aby adaptacje egzaminów/kolokwium uwzględniały specyficzne trudności edukacyjne studentów wynikające z ich niepełnosprawności oraz by ich forma była możliwie najbardziej zbliżona do tej, jaka obowiązuje wszystkich studentów.

Bibliografia:

- D. Nowak-Adamczyk, M. Perdeus-Białek, U. Szczocarz (red.), *Wyrównywanie szans. Osoby niepełnosprawne na studiach przyrodniczych*, Kraków 2011.
- *Materiały edukacyjne dla nauczycieli akademickich opracowane w ramach projektu DARE 2 (www.DareProject.eu) koordynowanego przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UJ.*